

Inlevering kopij

De komende drie afleveringen van *Limosa* in 1986 zijn gepland voor juni, september en december. Oproepen, berichten en andere zetklare kopij voor deze afleveringen dienen uiterlijk 9 april, 1 augustus, resp. 15 oktober bij de redactie te zijn. In verband met de vele handelingen die nodig zijn om een nummer uit te brengen, kan de redactie niet garanderen dat kopij die later binnenkomt, nog geplaatst kan worden in het eerstvolgende nummer.

Nederlandse Steltloper Werkgroep

Sedert de oprichting van de Nederlandse Steltloper Werkgroep in 1981 zijn er jaarlijks tellingen georganiseerd van doortrekkende en overwinterende steltlopers in het binnenland. Het gaat hierbij om twee typen tellingen: (1) landelijke tellingen van één of meer soorten en (2) frequente tellingen van alle soorten in vaste telgebieden. Tot dusverre hebben de tellingen interessante resultaten opgeleverd, die veelal zijn neergelegd in voorlopige verslagen voor de medewerkers. Aan de samenstelling van overzichtsartikelen wordt thans gewerkt. Met betrekking tot het binnenlandse steltloperwerk en de coördinatie daarvan worden de volgende mededelingen gedaan.

In de jaren 1982-85 heeft het landelijk soortonderzoek zich gericht op de Wulp en Grutto. Besloten is om in 1986-87 aandacht aan de Kemphaan te besteden. Uit recent onderzoek is gebleken dat zowel vóór als na het broedseizoen Nederland een belangrijke functie heeft voor Kemphanen op weg van de Afrikaanse winterkwartieren naar hun noordelijke broedgebieden en omgekeerd. De afstand Nederland—West-Afrika wordt zowel op de voor- als najaarstrek in een non-stop vlucht van ruim 4000 km afgelegd. Nederland is op deze route een belangrijk tankstation. Tevens wordt hier in de herfst een deel van de rui doorgeemaakt. Niet bekend is om welke aantallen het gaat.

Door middel van slaapplaatstellingen willen we proberen inzicht in de aantallen te krijgen. Zowel tijdens de voor- als najaarstrek zullen ieder jaar drie tellingen worden gehouden. Graag komen we in contact met waarnemers die aan deze tellingen willen deelnemen en/of reeds informatie over dit onderwerp bezitten. Van de medewerkers wordt verwacht dat ze een gebied afzoeken op de aanwezigheid van slaapplaatsen/foerageergebieden of op reeds bekende, voor de soort belangrijke locaties tellen. Voor de medewerkers is een handleiding beschikbaar. Zij worden regelmatig op de hoogte gehouden van de resultaten. Belangstellenden wordt vriendelijk verzocht zich te melden bij de landelijke coördinator: *Klaas Koopman, Túnkerij 5, 8501 TG Joure, 05138-6438*.

In 1981-85 zijn in internationaal verband in 15 tot 40 gebieden ongeveer eens in de 7 à 10 dagen steltlopers geteld. De resultaten uit deze jaren zijn opgeslagen „in de computer” van het Natuurwetenschappelijk Archief van Staatsbosbeheer en hebben al veel informatie opgeleverd over doortrekkpatronen en biotoopkeuze. De komende jaren wordt dit telwerk voortgezet. Meer tellingen zijn nodig om inzicht te krijgen in de populatie-ontwikkeling. Belangstellenden wordt vriendelijk verzocht zich te melden bij de landelijke coördinator: *Hans van Wijk, Weverstraat 133, 4204 CJ Gorinchem, 01830-34886*.

De algehele coördinatie van het binnenlandse steltloperwerk is met ingang van 1986 in handen van *Gerrit J. Gerritsen (De Genestetstraat 4, 8023 BE Zwolle, 038-545150)*. Tot zijn takenpakket behoort onder andere het onderhouden van contacten met (internationale) steltloperonderzoekers en organisatoren van andere vogeltellingen (watervogeltellingen, SOVON e.d.).

Arend J. van Dijk

Oeverzwaluwen in 1986

Na 1983 is het aantal broedparen van de Oeverzwaluw in Nederland sterk afgenomen. Deze achteruitgang bedroeg naar schatting 75-90% ten opzichte van 1980-83. Ook in omringende landen is een afneming vastgesteld. In Engeland bedroeg deze c. 90% in vergelijking met de situatie in de jaren zeventig. In België bleek het aantal broedparen in 1984 met 44% te zijn afgenomen ten opzichte van 1983. Een forse teruggang wordt ook gemeld uit Noord-Frankrijk, Bondsrepubliek Duitsland en Denemarken. De achteruitgang kan met vrij grote zekerheid worden toegeschreven aan de slechte overwinteringsomstandigheden in de Sahel-zone in Afrika.



Oeverzwaluwen (Klaas Visser). *Sánd Martin Riparia riparia*.

Op grond van deze informatie is besloten om in 1986 een inventarisatie van de Oeverzwaluw in Nederland te organiseren. Uw medewerking wordt daarbij ingeroepen. Hierbij gaat het met name om de verspreiding van de kolonies, het aantal hollen en het aantal bezette hollen per kolonie. Ook gegevens uit voorafgaande jaren (1980-85) zijn welkom. Inventarisatiekaarten met een uitvoerige toelichting kunnen zowel telefonisch als schriftelijk worden aangevraagd bij:

H. N. Leys, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Postbus 46, 3456 ZR Leersum, tel. 03434-52941/53838, 085-452729 (buiten kantooruren)

Kleine Zwanen met kleurringen

In Groot-Brittannië worden sinds de winter 1967/68 Kleine Zwanen van kleurringen voorzien. Deze vogels worden hoofdzakelijk geringd in Slimbridge, een watervogelpark, waar 's winters maximaal enkele honderden Kleine Zwanen overwinteren. De vogels worden daar bijgevoerd. Aan de hand van waarnemingen van aldaar gekleurde Kleine Zwanen is reeds veel inzicht verkregen in de gedragingen van deze soort. Het is echter onduidelijk in hoeverre deze vogels representatief zijn voor de gehele populatie.

Daarom is in de winter 1985/86 door Rob Rieder en ondergetekende in samenwerking met het Rijksinstituut voor Natuurbeheer en de Zwanenwerkgroep Nederland gestart met een kleurringproject. Dit project wordt uitgevoerd in de Noordoostpolder, een pleisterplaats waarvan maximaal ruim 2000 Kleine Zwanen gebruik maken. Op 14 december 1985 werden hier voor de eerste 22 Kleine Zwanen gevangen. Alle vogels werden voorzien van aan beide poten één kleurring, een witte of een gele. Op elke ring staat een inscriptie driemaal rondom gegraveerd, zodat de code (een letter of een cijfer) in alle standen is af te lezen. De ringen zijn met behulp van een telescoop tot op 300-500 meter goed af te lezen.

Waarnemingen van deze Kleine Zwanen kunnen ingestuurd worden naar onderstaand adres. Elke waarnemer ontvangt na afloop van het seizoen een overzicht met alle waarnemingen in dezelfde winter van de door hem/haar waargenomen individuen.

Trinus Haitjema, Grovestinsstraat 2, 8723 AE Koudum

Bladkoninkjes in najaar van 1985

Het najaar van 1985 werd onder andere gekenmerkt door opvallend grote aantallen Bladkoninkjes *Phylloscopus inornatus*. Het is de bedoeling om een overzicht van deze „invasie” zo spoedig mogelijk te publiceren. Derhalve wordt men verzocht alle waarnemingen, ringvangsten en vondsten uit het najaar van 1985 op te zenden naar Dirk Moerbeek (Meidoornlaan 5, 1901 BT Castricum, 02518-57844). Men gelieve bij toezending datum, plaats, aantal, waarnemer(s) en omstandigheden te vermelden. De gevallen dienen voorzien te zijn van overtuigend bewijsmateriaal in de vorm van een beschrijving, foto en/of geluidsopname. Alle toegezonden gevallen zullen worden opgenomen in het archief van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna. Alle toezenders zullen in de publicatie worden bedankt.

Rapport over achteruitgang Ooievaar

Onder de titel „Populatieveranderingen bij de Ooievaar *Ciconia ciconia ciconia* in de periode 1850-1975” is onlangs bij Vogelbescherming een rapport verschenen over het wel en wee van de Ooievaar in Europa en Noord-Afrika. Het rapport geeft de resultaten weer van een onderzoek dat J. H. Dallinga & M. Schoenmakers in het kader van hun doctoraalstudie biologie hebben verricht naar de achteruitgang van de Ooievaar in Nederland en West-Europa. Dit onderzoek is gebaseerd op gegevens uit tientallen binnen- en buitenlandse publikaties.

Het rapport geeft een gedetailleerd overzicht van het aantalsverloop in Nederland en andere landen van Europa en er worden verbanden gelegd met broedresultaten, aankomsttijden, ringgegevens en het voedselaanbod in de Afrikaanse overwinteringsgebieden. Hierbij is gebruik gemaakt van rekenkundige modellen voor de populatie-ontwikkeling.

Belangstellenden kunnen een exemplaar van het 224 pagina's dikke rapport bestellen door overmaking van f 15,— op postrekening 1 882 523 ten name van Vogelbescherming te Zeist onder vermelding van „ooievaar-rapport” (bedrag inclusief verzendkosten; afgehaald f 10,—).

Regionale tijdschriften

Bij het samenstellen van de rubriek Recente artikelen wordt wat de regionale tijdschriften betreft uitgegaan van wat er bij SOVON is binnengekomen. Dit betekent dat (regionale) tijdschriften die niet op deze wijze ter beschikking worden gesteld, de kans lopen niet te worden uitgevlooid ten behoeve van deze rubriek. Wanneer het vermoeden bestaat dat een bepaald tijdschrift over het hoofd wordt gezien, wordt men daarom verzocht na te gaan of het betreffende tijdschrift wel regelmatig wordt verzonden aan

SOVON, p/a Dribergseweg 16C, 3708 JB Zeist.

Van de redactie

Dank zij bijdragen in de zetkosten van de artikelen „Ontwikkeling van de broedvogelbevolking van het Lauwersmeer” (vorig nummer) en „Kluut *Recurvirostra avosetta*, plevieren *Charadrius* en sterns *Sterna* als broedvogels in het Deltagebied in 1979-85” (dit nummer) door respectievelijk de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders (Lelystad) en de Dienst Getijdewateren van Rijkswaterstaat (Middelburg) was het voor de redactie mogelijk dit nummer 8 pagina's dikker te laten zijn dan gewoonlijk. De redactie van *Limosa* is genoemde instellingen zeer erkentelijk voor de geboden financiële steun.

Een aantal lezers zal het opgefallen zijn dat grote tabellen tegenwoordig vaak niet meer gezet worden maar rechtstreeks zijn overgenomen van getypte tekst. Deze werkwijze wordt gevolgd uit een oogpunt van kostenbesparing, want dit scheelt per tabel al gauw enkele honderden guldens aan zetkosten. Bovendien is het op deze wijze uitgesloten dat er in de tabel zetfouten sluipen.